

Сергій БЛИЗНЮК

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Олег ІВАЩУК

ВЛАСТИВОСТІ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні стали серйозними викликами для закладів охорони здоров'я. Означені виклики продемонстрували необхідність створення гнучких і стійких систем управління ризиками, які можуть швидко відреагувати на надзвичайні ситуації, забезпечити належний рівень медичних послуг. Поява нових вірусів та непередбачені наслідки COVID-19 стали джерелами виникнення значних медичних ризиків. Заклади охорони здоров'я зіткнулися з недостатньою кількістю медикаментів, обладнання, засобів індивідуального захисту та високим рівнем навантаження на медичний персонал, що створило потребу в ефективному управлінні операційними ризиками для забезпечення безперебійної роботи лікарень та надання послуг пацієнтам. Пандемія COVID-19 докорінно змінила підходи до управління закладами охорони здоров'я, змусивши їх адаптуватися до нових викликів, впроваджувати цифрові технології, реорганізувати процеси та підвищувати рівень підготовки до кризових ситуацій.

Нові проблеми у сфері охорони здоров'я виникли у зв'язку з воєнним станом в Україні, спричинивши виникнення ризиків фізичної безпеки, доступу до медичних ресурсів. Військові дії призвели до порушення ланцюгів постачання медичного обладнання та медикаментів, а також до значного дефіциту кадрових і матеріальних ресурсів. Впровадження ризик-менеджменту в управління закладом охорони здоров'я стало інструментом підтримки стабільності, забезпечення безпеки персоналу, а також ефективного управління ресурсами в умовах змін.

Враховуючи специфіку діяльності закладів охорони здоров'я О. Шекера та В. Горачук «під ризиком в діяльності закладів охорони здоров'я розуміють можливість настання події, що матиме негативний вплив на здатність медичної установи виконувати завдання і функції та досягати визначеної мети, стратегічних та інших цілей діяльності» [5].

Ефективне управління закладами охорони здоров'я потребує постійного виявлення, оцінювання та контролю рівня ризиків, негативний вплив яких можна зменшити за допомогою інструментів ризик-менеджменту. Н. Буняк та А. Мельник розглядають ризик-менеджмент як «комплексний процес, орієнтований на забезпечення ефективної та стабільної роботи об'єкта управління шляхом прогнозування появи ситуацій ризику, розробки та впровадження механізмів попередження, нейтралізації або зниження негативних наслідків настання ризикових подій» [2]. Наступні науковці А. Черчик, С. Бегун та І. Івашкевич пропонують ризик-менеджмент визначати як вид управлінської діяльності, а саме «ризик-менеджмент – вид управлінської діяльності, який полягає своєчасному й адекватному реагуванні на різноманітні загрози та здійсненні свідомого, цілеспрямованого впливу суб'єкта управління на об'єкт з метою його стійкого розвитку в умовах невизначеності, коли існує ймовірність відхилення від поставлених цілей» [4]. В. Бугай та О. Мацюк пропонують визначити «ризик-менеджмент як дієвий інструмент реагування на зміни економічного середовища функціонування підприємства, сукупність управлінських дій інтегрованого характеру, спрямованих на виявлення, аналіз і регулювання ризиків» [1].

Основним призначенням ризик-менеджменту є забезпечення стійкості організації шляхом розробки та впровадження заходів щодо зниження ймовірності виникнення ризиків та їх наслідків для досягнення стратегічних цілей. Відповідно до визначень, ризик-менеджмент спрямований на запобігання медичних помилок, ускладнень під час лікування та зменшення негативних наслідків для здоров'я пацієнтів; мінімізацію ризиків, пов'язаних з

інфекційними захворюваннями, неправильною діагностикою або лікуванням, а також забезпечення належних умов праці для медичного персоналу; уникнення фінансових ризиків, таких як нерациональне використання коштів, недофінансування або неефективне управління бюджетом; забезпечення відповідності закладу вимогам законодавства і стандартів у сфері охорони здоров'я, що включає дотримання ліцензійних вимог, нормативних актів, стандартів безпеки та прав пацієнтів; запобігання репутаційним втратам, пов'язаним з медичними помилками, негативними відгуками від пацієнтів; управління ризиками, пов'язаними з використанням нових медичних пристроїв, методів лікування чи програмного забезпечення.

Ризик-менеджмент є безперервним процесом, що потребує системного підходу та постійної адаптації до змін. В системі ризик-менеджменту важливе значення має кожен етап, адже послідовність дій та їх виконання забезпечує комплексний підхід до оцінки та мінімізації ризиків. Кожен етап дозволяє не лише своєчасно виявити наявні загрози, але й оцінити їх вплив на діяльність закладу охорони здоров'я та ефективно розробити заходи щодо їх усунення або зменшення негативних наслідків.

В умовах сучасних викликів від керівництва «вимагається постійний моніторинг ризикоутворюючих факторів для створення ефективної та гнучкої системи господарювання в умовах ринкової кон'юнктури та обмеженості ресурсів, що зумовлює необхідність наявності системи ризик-менеджменту, усіх її аспектів, базових принципів і методів управління» [3].

Отож, ризик-менеджмент стає основним елементом стратегії управління закладом охорони здоров'я, підвищуючи його стійкість до зовнішніх і внутрішніх викликів, що сприяє формуванню більш гнучкої, ефективної та безпечної системи охорони здоров'я, здатної швидко реагувати на виклики та забезпечувати довгострокову стабільність.

Список використаних джерел

1. Бугай В.З., Мацюк О.В. Ризик-менеджмент як інструмент підвищення ефективності діяльності. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Випуск 5 (10). С. 35–40. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/10_2017/05.pdf.
2. Буняк Н.М., Мельник А.І. Ризик-менеджмент в системі забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах невизначеності. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. № 3 (83). С. 35-40. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/6345/1/6.pdf>.
3. Сосновська О. О., Деденко Л. В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах невизначеності. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2019. Випуск 1 (3). С. 70-79. URL: <https://doi.org/10.32750/2019-0106>.
4. Черчик Л.М., Бегун С.І., Івашкевич І.М. Система ризик-менеджменту підприємства: сутність та складові. Економічний форум. 2017. № 1. С. 178–182.
5. Шекера О.Г., Горачук В.В. Управління ризиками в закладі первинної медичної допомоги в умовах поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Здоров'я суспільства. 2020. Том 9, № 1. С. 1-5.